

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

NOVEMBRE DE 1995 * N° 221

Els sous dels regidors

Segons la informació pública que va fer el PSM el dia de santa Catalina, els regidors de l'equip de govern cobren cada mes unes dietes que oscil·len entre les 150.000 i les 180.000 ptes., depenent de si hi ha moltes o poques comissions informatives o plenaris.

Essent partidari, aquest Consell de Redacció, de què els servidors públics reben una compensació econòmica per les hores que dediquen als quefers comunitaris, considerem que aquestes retribucions haurien d'anar en consonància amb el treball realitzat, i no cobrar cada dia una dieta completa tant si han treballat mitja hora com si ho han fet durant tot el matí.

En aquest sentit, potser seria millor que tinguessin dedicació exclusiva, i així sabríem que si guanyen aquests jornals almanco estarien obligats a dedicar les 7 o 8 hores diàries que assenyala la llei a les tasques de les respectives comissions. Perquè de la manera actual no podem saber mai si compleixen o no amb la seva obligació horària, i fins i tot ni si tenen cap obligació ni control.

El que no sembla correcte en temps d'una crisi econòmica tan accentuada com l'actual, és que una gent cobri aquest sous sense haver de justificar davant ningú la feina que ha fet.

Telefònica

Durant aquest mes de novembre hem vist com la companyia Telefònica obria els carrers de la Mar, de Sa Sfnia i la plaça Nova per enterrar fils de telèfon. Abans GESA ja havien fet el mateix a diversos caps-de-cantó per tal que les línies elèctriques poguessin travessar els carrers.

Quan encara no han acabat d'asfaltar la darrera fase de les vies públiques per on han enterrat el clavegueram -la de Son Carrió-, ens sembla una total manca de previsió haver d'alçar el nou asfalt i tornar deixar els carrers pedaçats per una bona partida d'anys. Tan difícil era haver-se posat en contacte amb la Telefònica i GESA per fer-los saber que durant un temps prudencial no permetrien obrir cap sfnia dins el poble, com ho han fet a altres pobles? Dóna la impressió que en el nostre poble mai no es poden fer les coses així com caldria desitjar.

No hauria estat més lògic que els fils haguessin anat per davall els empedrats, ja que són tan mal-plans que resulta gairebé impossible que siguin utilitzats pels vianants? De fet, exceptuant alguns sectors, la gent no va pels empedrats, i aquests només serveixen perquè els cotxes no aparquin ran de les cases. Hagués estat una bona ocasió per començar un tímida i més que necessari pla d'embelliment dels nostres carrers, i, de pas, no s'hauria espanyat un asfalt posat des de feia tan poc temps.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Novembre de 1995.

Número 221.

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: *Associació Cultural Flor de Card*

CIF: G07606185

Imprimeix: *Gràfiques Muntaner* (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

COL.LABOREN

		Portada
Josep Cortès	Sfniques	
	Crònica informal	9
	Tal dia com avui	9
	Això era i no és	24
Diversos	Batec	3
Guillem Pont	Els quatre clotets	6
Govern Balear	Robert Graves	8
Ramon Rosselló	Història	10
Aina Llull	Lirador	11
Pere Galmés	Rondaies	12
Joan Gomila	Lectures a noticiari	12
Josep-Enric Rubio	Tres poemes	13
Jaume Galmés	Noves cançons	14
Maria Bel Pont	Biblioteca	15
P.J. Santandreu	IV Jornades del llibre...	16
Mateu Domenge	Carretera Palma-Manacor	17
Nicolau/Simonet	Demografia	18
Ignasi Umbert	Tot inclòs	19
CIM	Conveni amb els pagesos	20
Maria Barceló	Estic cansada	20
Bàrbara Ferrer	Viatge a Ponferrada	21
Maria Galmés	Si lleu...	22
	Comptabilitat	
Xesc Umbert	El temps	23
Isabel Nicolau	Distribució	

DICCIONARI

Dilluns, vint de novembre, al teatre Principal de Palma es va presentar el *Diccionari de la Llengua Catalana*, una feina feta des de l'Institut d'Estudis Catalans, en col.laboració amb el departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB.

L'actualització del diccionari consta de 30.000 paraules i 1908 pàgines, de les quals més de dues-centes són pròpies de les Illes.

En aquest diccionari per primer cop s'inclou la feminització de càrrecs i oficis (regidor-regidora, carter-cartera, ...)

La feina editorial fou compartida per cinc editorials dels Països Catalans; tres de Catalunya: Edicions 62, l'Abadia de Montserrat i L'Enciclopèdia Catalana; pel que fa al país Va-

lencià, l'editorial 3 i 4; i a les Illes l'editorial Moll, totes elles amb gran experiència dins el camp.

Una eina per als estudiants que ens ajudarà a conèixer millor el nostre patrimoni cultural.

JOAN RAMIS GARCIA - SINEV

Divendres, 17 de novembre, a la sala d'exposicions del centre cultural s'Agrícola, de Manacor, es va inaugurar una exposició de dibuixos i pintures d'aquest artista.

Es pot visitar l'exposició fins dia tres de desembre. A l'acte d'inauguració hi assistí la Sra. regidora de Cultura de l'Ajuntament de Manacor, i la presentació de l'acte va correspondre al Sr. Joan Carles Gomis, president del patronat d'Arts Plàstiques.

A la festa hi assistí molta gent de Sant Llorenç. Esperam que un dia d'aquests en Joan ens vulgui explicar els seus projectes més immediats, que sabem que en té molts.

NOVA PRESIDENTA DE L'ASSOCIACIÓ DE LA TERCERA EDAT

A començament del mes de novembre, al centre de la 3ª Edat hi va haver eleccions per triar qui havia d'esser el nou president durant els propers quatre anys. S'hi varen presentar dues candidatures, una encapçalada per na Catalina Pascual, *Tomassa*, i l'altra per en Tomeu Nadal, *Conier*. Va gua-

nyar na Catalina *Tomassa* per ampla majoria: 280 vots enfront dels 80 que aconseguí en Tomeu *Conier*. Enhora bona a la nova presidenta i salut perquè pugui complir la seva tasca.

HOSPITAL

Dia 11 fou inaugurada per Manuel Castillo, director provincial de l'INSALUD, l'exposició itinerant per donar a conèixer el què sera el nou hospital de Manacor. Aquest hospital pretén cobrir les necessitats sanitàries de vint-i-dos pobles de la part forana.

Segons els plànols que hem pogut veure a l'exposició, compta amb planta baixa i quatre pisos, en els quals hi podem veure els serveis que oferirà. Després de la inauguració en el pati de ca ses monges l'associació de la Tercera Edat va col.laborar amb el refresc que s'ofereí als assistents.

CONFIRMACIÓ 95-38

Com un altre any més, el passat 10 de novembre s'inicià la catequesi de confirmació dels joves nascuts els anys 1979-80 i anteriors. La novetat d'enguany és que el diaca Pep Cerdà, animador d'aquets cursets, ja no és amb noltros. Tothom sap que ha estat destinat plenament a la parròquia de Sant Salvador d'Artà. Per aquest motiu el grup de monitors varen demanar ajuda, i l'acord al qual arribaren els sacerdots i diaques joves de la comar-

ca fou que dos divendres perhom vendran a col.laborar amb els monitos, per dur endavant aquesta tasca.

SOPAR DE COMPANYERISME

Dia 11 de novembre, i com ja és costum des de fa quatre anys, ens reunírem alguns dels ex-alumnes que acabàrem vuitè el curs 1977-78. Un any més ens trobàrem a la taula, aquesta vegada a Son Barbot, va servir per saber uns dels altres i no perdre el contacte de tot.

El sopar va ser bo, els qui tengueren ballera, ballaren fins que es cansaren. Esperam que l'any vinent els qui no hi pogueren venir s'animin i qualche any poder-nos reunir tots. Molts anys i fins l'any que ve.

CREU ROJA

A finals del mes de novembre, al lloc de la Creu Roja de Cala Millor és va declarar un incendi, i encara que sembla que fou provocat per qualche grup o pandilla de joves, no es pot afirmar amb certesa. L'incendi provocà destrosses materials de gran quantia.

TELEFÒNICA

Aquest mes la Telefònica, ha decidit enterrar els fils a uns quants carrers de Sant Llorenç. L'opinió de la gent,

amb qui hem parlat és que tot ho hem de pagar dues vegades, i que aquesta feina s'hagués pogut fer quan feren la canalització de les aigües.

Degut a la poca previsió que es té quan es fa una feina, un dia rebentaren una tuberia de l'aigua potable a la placa i un sector de la població va estar 24 hores sense aigua corrent. La veritat és que no ens sembla bé que un bé públic tan escàs s'hagi de tudar d'aquesta manera. I què hauria passat si s'hagués rebentat una tuberia d'aigües residuals? Tornarem haver de pagar per enterrar el fils de GESA? Per què no es posen d'acord i s'estudien les possibilitats?

GALA TURISTICA

El passat dia 28 d'octubre va tenir lloc a l'aparthotel Cala Millor Park, la cinquena edició de la Gala anual que l'associació hotelera de Cala Millor ofereix als hotelers i persones del món del turisme de la nostra comarca.

Els assistents foren més de dos centenars, entre hotelers, representats d'agències de viatge, etc...

Hem de destacar d'entre tots els convidats l'honorable Joan Flaquer, conseller de turisme i Ventura Blach, director d'IBATUR.

Dins el mateix acte, i abans de donar pas a la tómbola, el president de l'associació Pedro Gañellas, va otor-

gar una placa a la Sra. Karin Basseler, delegada de l'agència TUI a Cala Millor, en reconeixement a tants d'anys de treball dins el sector turístic de Cala Millor.

QUINTOS '75

Al cap de vint anys, i per obra i gràcia de tres quintos del 75, ens vestírem de coratge i decidírem fer una mica de sopar. Lo dia 28 d'octubre al restaurant Sa Creu, de Petra. Va esser un èxit, ja que vingueren quasi tots els joves nascuts l'any 1975, que aprofitàrem l'avinentesa per parlar i recordar coses fetes conjuntament. Després del sopar omplírem el *pub* Rústic, de Petra mateix, i al cap d'una estona cadascú prengué per son vent i tal dia farà un any.

FUTBOL 3ª

Tot i que l'equip granoter només ha perdut un partit (enfront del Balears), dels darrers nou que ha disputat, això no s'ha vist reflectit a la taula classificatòria, ja que no s'ha aconseguit pujar cap lloc.

Ja ressenyàvem en anterior números de Flor de Card, la sequia goletjadora que travessa l'equip llorençí. Recordem que en 14 partits només ha fet vuit gols, 6 en P. Casals i 2 en J. Casals.

Esperem que en la visita del colista, Arenal, el proper diumenge (26 de novembre), s'augmentin aquestes xifres, que el Cardassar sumi els 3 punts que hi ha en joc i ens serveixin per pujar alguns llocs a la taula classificatòria. Sort!

CARPETES

-Què te pareix, Miquela, ell enguany a ca ses monges ja m'han tornat donar una carpeta i un "boligrafo", i ves que els he de fer, jo que ja en tenc quatre a ca nostra que només serveixen per fer nosa.

-Vols que et digui Francesca, que

tota aqueixa dobberada que se gasten darrera això la podrien emprar per fer reformes en es convent, que són ben necessàries.

-Jo n'estic ben d'acord, que sa gent que fa cursos d'idiomes o de graduat els en donin, però jo que faig punt mallorquí, què he de florir sa carpeta? O sa meva nora, que fa ceràmica per què l'ha de menester?

-I jo a sa gimnàstica, per què l'he de florir, m'ho vols dir tu? Jo crec que bastaria que sa mestra mos digués quin dia feim punt o que ho apuntàs a la pissarra.

-Bé, Miquela, me'n vaig, que he deixat s'olla en es foc, i no passis ànsia, que ja ho farem saber an es batle.

-Adeu Francesca, ja li ho farem a saber.

SEMINARI DE LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

El dies 16, 17 i 18 de novembre se celebraren a Palma les IV Jornades del llibre infantil i juvenil en llengua catalana, a les quals hi va participar el nostre estimat col.laborador Pere Josep Santandreu, qui, en aquesta mateixa revista, ens en fa cinc cèntims.

PSM

Dia devuit, a Sa Punta de n'Amer, el PSM-Nacionalistes de Mallorca va convidar els seus simpatitzants a un sopar. Enguany una mica decebuts per no poder-ho celebrar amb en Toni Sansó com a batle, però malgrat tot contents de la bona resposta que va tenir el poble de Sant Llorenç a l'hora d'anar a votar, i demostrar la confiança que donaren al PSM.

En Pere Sampol i Na Maria Antònia Vadell ens varen acompanyar, i després del cafè hi va haver els discursos: en Toni ens va explicar una mica com està la política local, na M. Antònia ens va demanar un poc d'ajuda per descentralitzar les oficines de

Ciutat, i ens donà coratge per seguir fent feina. En Pere va xerrar del pacte del CIM, i de la polèmica sorgida d'aquest pacte per donar suport al tema de la incineradora.

Després va seguir la tertúlia, i els que no tingueren son pogueren seguir fent copes al Bier Garten de Cala Millor.

El PSM, compleix amb la seva promesa electoral. El dia 25 de novembre, amb tres temes molt importants, fa la primera informació d'aquesta nova legislatura: el cadastre, la plaça Nova i els sous dels regidors. Després d'una explicació ampla d'aquests tres temes hi va haver un torn de paraules, i les persones que hi assistiren pogueren manifestar les seves opinions.

Els representats a l'Ajuntament pel grup del PSM, n 'Antoni Sansó i na Dolors Sánchez, ens varen manifestar la seva voluntat d'esser la veu del poble a l'Ajuntament, i per tant, cada dijous de les 11'30 h. a les 14'30 h. totes les persones que ho desitgin podran manifestar les seves queixes o suggeriments a aquests regidors.

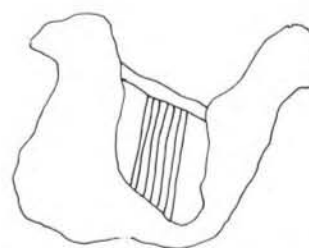
CONCERT SA SANTA CECÍLIA

Com ja ve essent tradicional des d'algunes dècades, el dia 26 de novembre la banda de música va celebrar el concert de Santa Cecília, patrona dels músics.

El programa estava integrat per peces d'Alvarez, Arrutunian, Bizet, Bernstein i Vlak, i també comptà amb l'estrena mundial d'un poema descriptiu d'Antoni Genovart, *Ocells de mar*.

La setmana anterior, els músics més joves, membres de l'escola de música, oferiren un altre concert a base de duets, tercets, quartets i quintets.

Enhorabona.

F.Ramón, D.Sánchez, J.Fullana,
N.Jaume, M.Febrer, J.Domenge

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

1.- ES CAPELLÀ DE SES PLANES

Dies passats morí, després d'una relativament curta malaltia, Mossèn Jordi Pascual Pont, *es capellà de Ses Planes*.

La quantitat de capellans que cooficiaren el funeral a Ciutat, o bé les persones que, de diversos indrets, s'hi arplegaren, parlen soles de l'efecte del seu ministeri a Son Carrió, Pollença, Petra i a l'hospital de Son Dureta, entre altres. I també de les seves relacions i de la seva ascendència. Resultà tota una demostració d'ample reconeixement i respecte.

En ésser cosí del meu pare (de banda l'estreta relació amb la família de la meua mare, esdevinguda de l'època en què fou el primer rector de la parròquia de Son Carrió) sempre va ésser, per a mi, el "tio Jordi de Ses Planes", fet que m'obliga a ésser especialment escrupolós i ponderat en la present recordança.

Per això obviaré la seva marcada personalitat, el seu desig de servir els altres i la seva habilitat de comunicació per centrar-me en la seva relació amb "Flor de Card", i que es basa en dues recents i significatives accions:

-Ens oferí les seves "Notas històriques de la parroquia de San Miguel de Son Carrió", datades a l'any 47, que convenientment tarduïdes pel director, Flor de Card publicà en forma de separata ara fa dos anys. Fou una relació respectuosa i planera i sé que ell se sentí ben gojós i agraït pel resultat.

-En saber que estàvem treballant el tema de l'establiment de les possessions, em passà fotocòpia d'un interessant contracte d'arrendament que els seus avantpassats havien signat amb el senyor de les terres de Bellver.

Diuen que una de les utopies humanes és la consecució de la immortalitat. Ell ho haurà aconseguit, si més no per la fidelitat a la fe que professava.

2.- APRENDRE

No sé si hi ha cap adagi o refrany que faci referència a què sempre s'aprenen coses. Si hi fos lligaria perfectament amb les teories -no gens estantisses encara- que assenyalen que els éssers vius, i les persones en concret, "aprenen coses" des de poc abans del neixement fins a la mort.

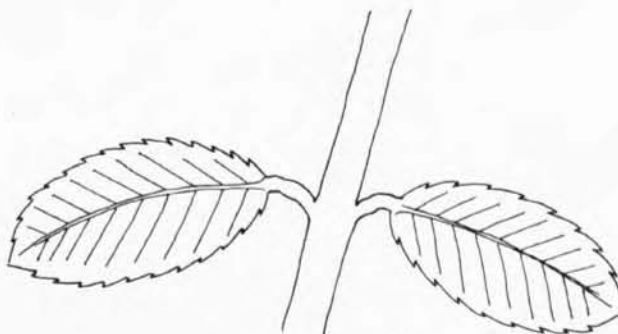
No m'ha de resultar gens sorprenent, idò, que recentment dues alumnes del Màster en Enginyeria de la Formació de la UIB, i de les quals en som una mena de tutor, m'hagin ensenyat un parell de coses ben interessants:

-La quantitat de despeses innecessàries, la tudada de recursos i el desgavell que s'origina, en aquestes illes, per la manca de coordinació. El cas concret fa referència a l'atenció o ajuda domiciliària per a la tercera edat però el cas és extensible a molts d'altres camps d'intervenció pública.

-El concepte de "municipi" que es gasta a la zona de Calvià, tan diferent al nostre (i quan dic diferent solament faig referència al concepte, no a la problemàtica). Sembla ésser que allà el "tot" es prioritza sobre les "parts". I també la preocupació d'algunes persones d'aquell municipi per procurar la integració dels nombrosos joves que porten a l'esquena l'etiqueta de "fracassat escolar".

(Ara mateix em ve a la memòria un vell article de Flor de Card en el qual m'averkonyia d'un sistema escolar com el nostre, que dóna per bons o acceptables un exagerat nombre de productes defectuosos. A calvià arriba al 60%, i aquí, a quin percentatge deu arribar?)

3.- QUIN BELL LLOC!

He trescat les velles i usades guies de Francesc Masclans per a localitzar el seu nom, però no hi ha hagut manera.

Aquest arbre de fulles perennes, oposades, ovalades i dentades, d'uns quatre/cinc centímetres de llargària i d'un verd lluent i sense pèls, que a l'envès mostren, a simple vista, un nervi principal rectilini i els secundaris paral·lels.

I que, a més, fruita amb una mena de raïms de frits d'un beig-verdós, però que, devers nadal, mostren una segona pell vermella i lluenta que sembla s'esforça per sobresortir sobre la primera pell verdosa; ara no sé com es diu. Ni el nom científic, ni el popular.

Els cosins de Sa Begura l'anomenavem "l'arbre de sa s'nia" i a s'Alqueria Blanca l'anomenen "l'arbre del cementeri". Deu ésser una espècie estranya introduïda a l'illa i no excessivament estesa.

Just a sota l'arbre del cementiri de S'alqueria Blanca, a la vella tomba de Son Pons, directament sota la terra, hi romanen les despulles de Josep Maria Font i Bonet, un enamorat d'aquesta, nostra, Terra.

Un home obert de cor i de seny que demostrà el seu amor de la millor manera que es pot demostrar: treballant en accions concretes de cultiu, la cultura i la natura, sobre tot la natura, d'aquesta Mallorca que tots consideram nostra.

"Estim aquesta terra perquè és el camí més curt per arribar a la universalitat" o "T'has fixat amb aquest meravellós ordre còsmic!", em deia.

Jospe Maria Font és, sens dubte, la persona que més m'ha ensenyat a estimar els arbres, i una de les poques que m'ensenyà a perdre molts dels coneixements que havia estudiat a l'escola.

El mes de novembre és mes d'interiorització i de recordança, diuen. Dipositar una rosa sobre la seva tomba va representar obrir el llibre dels records.

4.- M'ATUR

M'atur d'escriure i pens.

Malgrat la mirada perduda sé que brusqueja. Les balades americanes surten per l'altaveu (inconscientment i atapeïdament, de quina manera ens estan americanitzant!).

Pel pensament hi passen ràfagues de possibles idees a comentar. No, això és el de sempre, allò altre és una simple justificació d'una decissió política. No, d'això no en puc escriure perquè no n'estic segur. I d'allò altre tampoc no en vull parlar...

Per què seré tan negatiu?

...

Un coneixement? Què puc contar? Res. A més, a qui li poden importar les meves parides? Collonades i ximpleries.

...

Puc dir si no sent?

....

Llàstima que això del psicoanàlisi hagi passat de moda. Em sembla que m'haure d'aguantar a mi mateix.

Guillem Pont

-Quina hora és?

-García Lis passen de cinc minuts...

**Atura't i mira el mostrador
FESTINA t'espera**

Carrer Major, 47 * Sant Llorenç des Cardassar * tel. 838351

Robert Graves. El poeta i la musa

GOVERN BALEAR

Conselleria de Cultura, Educació
i Esports

Dia 8 de novembre, a les 20,00 h, s'inaugurà a sa Llonja l'exposició *Robert Graves. El poeta i la musa*. Aquesta mostra, organitzada per la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, el Consell Insular de Mallorca, l'Ajuntament de Palma i l'Ajuntament de Deia, forma part del programa d'actes que enguany s'ha dut a terme per commemorar el centenari del naixement del poeta anglès.

Aquesta exposició s'ha d'entendre com una mostra d'agraïment i d'homenatge de la comunitat balear a un artista que va escollir la nostra terra com a lloc per viure i que, a través de la seva obra, ha contribuït a la projecció internacional de les illes Balears.

L'exposició, que té com a comissari Guillem Graves, fill de l'artista, pretén comunicar al públic la complexitat

de la figura humana de Robert Graves i potenciar el coneixement de la seva obra, en especial, la faceta més important: la de poeta.

Els estudis mitològics de Robert Graves desencadenaren la creació d'un univers propi, en el qual la dona, la deessa, la musa ocupava un pilar fonamental. Aquest univers va marcar la seva vida i les seves idees sobre la poesia: Robert Graves creia fermament en la musa que inspirava tota la seva poesia.

Això ha fet que la figura de la musa també inspiràs el muntatge de l'exposició de sa Llonja: un itinerari laberíntic que agafa les formes de les deesses primitives, concretament les deesses

de Creta.

Aquest laberinte està format per panells de fusta, de diverses mides i alçades, que no presenten cap línia recta, d'acord amb la teoria de Robert Graves que no existeix cap línia recta en la naturalesa. En aquests panells, s'hi exposen més d'un centenar de fotografies, dibuixos, gravats, manuscrits... de Robert Graves i de les persones i els llocs més representatius de la seva vida.

L'exposició s'ha estructurat segons les tres etapes de la vida del poeta: iniciació (1985-1927), consolidació (1929-1939) i certesa (1939-1985) i, d'acord amb les tres facetes de la seva obra, la novel·la històrica, la poesia i la mitologia. Als passadissos del laberinte s'hi ha recreat una estampa característica i representativa de l'època de la seva vida.

A la inauguració d'aquesta exposició es presentà el catàleg que han editat les institucions organitzadores. Aquest volum és una exhaustera biografia de Robert Graves, acompanyada de tots els elements que s'exposen a sa Llonja (fotos, dibuixos, etc.). La presentació està feta per Guillem Graves i el pròleg és un article que Robert Graves va escriure per a una revista anglesa, en el qual respon a una pregunta ben interessant: per què visc a Mallorca.

Gabinet de Premsa

Després del novenari i dels cants d'absoltes i de lamentacions corresponents a la festivitat del dia -no oblidem que dia 2 de novembre era el Dia dels Morts-, la nostra Corporació va iniciar el ple ordinari del mes amb una puntualitat britànica: a les 9 i tres minuts -que era quan vaig arribar- començaven el punt 4 (qualque dia arribaré misses dites i el director de la revista no em voldrà pagar el jornal). Per fer-te una idea de l'estampa et diré que hi eren tots els regidors, que hi havia mitja dotzena grossa d'assistents, que el batle s'ha afegit als encorbatats i que na Jerònia duia una brusa de fantasia i un collar de perles, i anava ben pintada, sobretot pardavall les parpelles.

-T'hi fixes bé, tu, en na Jerònia...

-O no ho fa aposta perquè s'hi fixin?

-I jo què sé...

Bé, com et deia, quan vaig arribar començaven a parlar de l'adquisició dels terrenys que ocupa el camí del dipòsit d'aigua potable, que costaran devers 500.000 ptes. Tots hi estaren d'acord fora els del PSM, que es varen abstenir.

-I com és?

-Perquè deien que duen a ple les coses quan ja estan fetes: primer asfalten el carrer i després proposen comprar el bocf, quan hauria d'esser a l'inrevés. A més, afegiren que si trèiem comptes veuríem que així com pagam el m² ens surt a més de 10 milions la quarterada de rústica.

-Sagrades!

I en el punt següent, deu reals del mateix: te'n recordes d'aquella carta que publicarem quan passaren la tuberia d'aigua bruta per dins un solar sense haver demanat permís a l'amo, a la carretera d'Artà, ran del torrent?

-Sí.

-Idò ara li han de comprar la servitud de pas. Els del PSM tornaren trobar que primer havien d'haver parlat amb els propietaris i després enterrar les tuberies.

-No està mal pensat.

En el punt següent tots hi estaren d'acord. Es tractava d'una proposta de no-sé-qui per tal que el nou hospital de Manacor estàs regit per un Consorci -o una altra figura jurídica-, integrat per gent de l'INSALUD (govern central), de la Conselleria de Sanitat (govern autònom) i dels ajuntaments de la comarca (govern local).

I també votaren a favor de la instal·lació de semàfors reguladors de velocitat a les carreteres d'Artà i Son Servera, que hi ha veïnats que fa molts d'anys que els demanen.

I això va ser tot, llevat dels precis i preguntes.

Jesús, sols no ho pagava...

N'Antoni Sansó, en nom del PSM, va demanar que es revisassin les valoracions cadastrals, sobretot a Sant Llorenç, i el batle va dir que s'ho estudiarien; també va demanar a veure qui se'n cuidava del manteniment de la piscina, que està plena de verdet, i li digueren que fins ara tocava al concessionari, i en endavant a l'Ajuntament; continuà demanant per què s'abocaven fems a l'estació, i li respongueren que no se n'havien temut, però que ho mirarien; també va fer saber que alguns veïnats de Son Carrió diuen que a l'entrada del poble hi han de fer una plaça, i que ja saben com han d'anar els bancs i els arbres, que el batle els ho ha dit; i també diuen que el batle diu que no la fan ara perquè els llorencins no ho volen, que primer ha de ser la de Sant Llorenç; el batle li respongué que no era ver que hagués dit això, i que no han de fer tant de cas dels rumors, que llavors les coses s'engresquen.

-I tu creus que el batle va dir el que els veïnats diuen que va dir?

-No ho sé, però si els veïnats diuen que ho va dir i el batle diu que no ho va dir, hi ha una cosa ben certa: un

dels dos diu mentides.

-Redéu, Sherlock, ets molt viu, tu!

Per acabar, va reclamar la ceràmica que en Pepe Dagnino li havia regalat, i que fa alguns anys, a rel d'una enrabada, l'havia deixat en dipòsit al museu; com que el museu ja no existeix, considerarà que per estar dins el despatx del batle ben bé podia estar dins caseva. Quedaren que l'hi tornarien.

En Mateu Domenge va demanar a veure amb quin retràs solien cobrar els proveïdors de l'Ajuntament; li respongueren que se solien torbar entre 6 i 7 mesos.

En Miquel Vaquer demanà si hi havia novetats en el tema de la plaça; li respongueren que semblava que el propietari no ho veia malament, i que li havien donat fins dia 15 per contestar la contraproposta de l'Ajuntament.

-I quina era?

-Si no vaig errat, li compraran el solar i tot serà plaça. Me va semblar entendre que cobraria, entre solar, projecte i despeses, als voltants dels 9 milions de pessetes, però no n'estic segur.

Josep Cortès

Tal dia com avui

ARA FA 45 ANYS

* Que l'Ajuntament va prendre l'acord de començar les obres de la nova entrada del cementiri de Sant Llorenç.

ARA FA 40 ANYS

* Que Jaume Llinàs "*Es Moleter*", fou nomenat Fill Predilecte.

ARA FA 20 ANYS

* Que va morir en Francisco Franco Bahamonde.

* Que n'Antònia Tous va fer la seva primera exposició, la qual va sofrir un retràs per mor de l'esdeveniment esmentat abans.

ARA FA 5 ANYS

* Que s'inaugurà l'escola *petita* de Son Carrió.

Lloguer de Son Peretó (1598)

Ramon Rosselló

Dia 21 d'abril de l'any 1598 la senyora Quitèria Guerau, muller de Francesc Ballesster, va llogar per temps de quatre anys a Pere Soler i muller Sebastiana la possessió dita la Cavalleria de Son Peretó amb aquests pactes:

"Primo són compreses ab lo present arrendament trecentes bèsties de llana, ço és, doscentas ovellas grossas, setanta sinch anyellas, vint tuïssos y sinch mardans, les quals rebreu de vós mateix dit Pere Soler que vuy en dia sou arrendador de dita possessió.

Més rebreu de vós mateix per stims de bous vuytanta nou lliures per altres tants vos ne haveu rabut ab lo vostro arrendament vos féu dit senyor mon marit en poder del notari debaix scrit sots a 4 de maig 1593.

Item són compreses quatre egües estimades cent trenta lliures.

Item un mull negre estimat quaranta sis lliures, tot lo qual bestiar gros estimat pren summa de doscentas sexanta y sinch lliures, lo qual bestiar me haveu de restituir lo darrer any bo y estimat stant a dret lo un al altre.

Item són compreses ab lo present arrendament una arada de bous ab tot son forniment, ço és, raya y altre arada de bèsties tembé ab se raya, jou y traga y més una cameta, un spigó bo y armellat y dos squellas de les egües, les quals coses rebreu de vós mateix y de la manera ho rabrau mo restituhireu al fi del present arrendament.

Item vos llexa lo molí bo y molent y tal lo restituhireu al fi.

Item vull que tot lo negoci y tracto se haja de fer a la dita possessió, y no en casa vostra.

Item som de pacte que vosaltros dits conductors hajau de aportar la conró de dita possessió a quatre sementers.

Item vos dóna en dit arrendament vint y quatre quarterades y mitge de goret de duas rajas, les quals me restituhireu a la fi y més siau obligat a ferm deu quarteradas més lo darrer any y jo les vos haya de pagar a rahó de setza sous per quarterada per cada rella, y si a cas no abastará lo que affegireu a les ditas deu quarterades

les me hajau de pagar a la mateixa rahó.

Més vos dóna a vosaltros dits conductors dos rotas que antes tenian Pere Llul àlias Margoy y Jaume Picadillos.

Item som de pacte que siau obligats a dexar-me les bèsties hauré menester per mi y me família, ab un home qui'm accompany per anar y venir en Ciutat.

Item me reserva facultat de poder vendra tota la llana tindreu en dita possessió al preu de la plassa o com me aparaxará a mi y l'ore que volré.

Més siau obligat a posar-me en lo figural quatre figueras cada any, y aquellas me au de donar bonas y rabadores, altrement las me hajau de pagar com és rahó y costum.

Més sou obligats vosaltros dits conductors astoiar cada any tota la palla, y lo darrer any donar-me tota la palla se cullirà en dita possessió bona y stoiada.

Més som de pacte que no pugau tellar ullastres a monjo ni donar llicència a altres que'n tallan, sots pena de deu lliures per cada vegada que'n tellareu o donareu llicència a altri.

Item sou obligats a guardar-me dos someras de franch sens esser tingudes a casa ninguna, y més conservar-me les tanques y parets y al fi del present arrendament tornar-les-me bones y conservades.

Item me reserva les cases majors ab lo verger, magraners y lo colomer.

Item sereu obligats a sembrar-me a vosstras costas una quarterada de llevar de lli, donant-vos jo lo llevar y a la terra que jo voldré y vós la lleureu y esterrossareu. Més sou obligats a pagar al notari debaix scrit lo salari del present acte, tant per vostra part com encare la mia.

Item vull que no pugau tenir en dita possessió cabres ni porchs, sots pena de deu lliures.

Item me reserva jo dita Bellestera en dit nom tots los fems de la casa, cestadors y pletas, y no'ls pugau pendre en pena de V lliures per cada vegada.

Item sou obligats en fer-me cada any a Nadal sis gallines, a Sant Joan de juny sis pollastres y més cada any del present arrendament me donareu sis anyells y dos moltons a la hora que jo'ls volré, y si acàs no me agraden jo ne pugue comprar

de bons y vosaltros los hajau de pagar.

Item me hajau de donar cada diumenge y festes un paner de figues y més una llibrella de brossat en son temps, tembé los diumenges y i festas, tot portat a la casa del dit senyor mon marit en dita vila de Manachor.

Item som de pacte que pugue pendra tota la llet y brossat los dies que voldré, sens poder esser impedit.

Més és compresa en lo present arrendament la vinya de dita possessió, ab pacte, emperò, que si jo me muda o dit señor mon marit en dita possessió que la pusca pendre la hora que voldré, y no mudantnos-hi que sia vostra reservant-me jo empriu en ella.

Item som de pacte que no puscau tellar rama de ullastre per cremar al forn, sinó de mata.

Item me reserva facultat de fer podar la vinya al podador que jo voldré, a despeses vostras, y no la pugau fer podar sens me llicència y tenint-la vosaltros siau obligats en posar-hi cent sinquanta caps de murgó cada any y tenir condreta la paret de dita vinya y en revellar aquella.

Més me reserva facultat de poder dexar per rotas les garrigas que jo voldré la hora que me apperexerà.

Item me donareu cada any del present arrendament dos quintars de formatje del mes de mars bo y asseünat, y més una gerra de mentega a ont càpien trenta lliures de mentega, y no donant-le'm me hajau de pagar a dos sous per lliure y més un porch pera fermar tembé cada any en lo mes de agost de un any y mig.

Item me reserva una quarterade de goret per cada any a un cap de sementer allí ahont yo voldré.

Item vos dexa per llavors sinquanta quarteras de gra, ço és XX quarteras formentt, X quarteras xexa y XX quarteras de ordi, les quals me haveu de restituir lo darrer any del modo les rebreu".

El preu de lloguer és: 87 quarteres de blat i 48 quarteres de "siliginis" cada any portades a la vila de Manacor, i d'altra part 130 lliures, moneda mallorquina, la festa de Sant Joan de juny, portades a Ciutat.

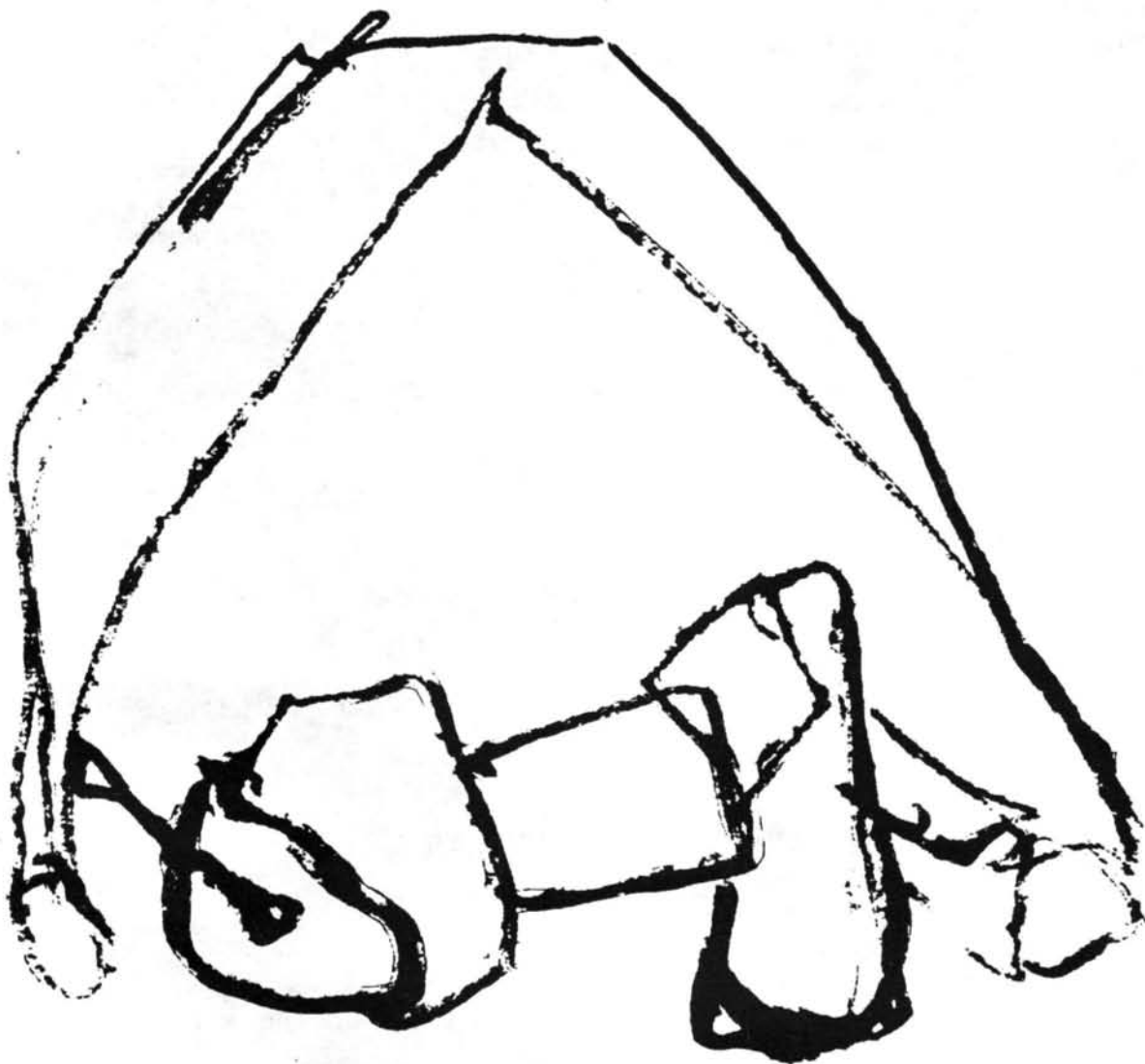
(ARM Joan Bonet B-371 f. 81v-86v).

LIRA D'OR

Novembre 1995

Coordina: Jaume Galmés

"El meu gran desig és aprendre a fer deformacions, o inexactituds o mutacions de lo vertader; el meu desig és que surtin, si és necessari, fins i tot mentides, però mentides que siguin més veritables que la veritat literal"

Aina Lull

RONDAIES, això era i no era

Das Märchen, de die Märch > la nova. Saps sa darre-
ra?

Vet-aquí la capacitat de crear d'un poble, quan la pa-
raula 'local' es dispara en el paideuma.

Mihi causas memora, la mare - abandonat es troba qui
no sap què dir; fonament de la ciència del balbuceig.

De la repetició exacta en dependrà l'efecte màgic del
mite. Comptar (contar), el càlcul. Erzählen, die Zahl.

A Barcelona s'expliquen els contes, per dir "contar"
em saberen de poble. Va tenyir Disney la grausam amb
el seu mundo de colores; amb la redempció dels dolents
s'acabà la religió rural, el zoroastrisme, l'agrocòsmic,
l'home de les llunes i els solsticis; i es convertí la més
absoluta realitat de la Bella i la Bèstia en una fantasia
romanticoide (que té més l'adjectiu!). Un escaló més en
la piràmide invertida cap a la feblesa.

P. Galmés

Dibuix:
Josep Moll i Casasnovas

LECTURES A NOTICIAR

La petita ciutat on es va aturar el temps, de BOHUMIL HRABAL. Edicions Destino, L'àncora nº 68 (narrativa)

Es qui mos agraden es països petits solen agradar-nos
també es seus escriptors. La petita ciutat... és sa història
d'una infància agredolça i normal, plena de referències
familiars: sa bellesa de sa mare, son pare, treballador,
gerent d'una cerveseria i un oncle calavera i divertidí-
sim, butxaca-buida i viciós. Però intel·ligentment narrat,
com si fos un segon pla quan en realitat és s'essència des
llibre, també és sa història d'una ciutat de sa Txèquia
ocupada, primer pets alemanys i després pes soviètics.

Es totalitarismes, siguin des color que siguin, amb ses
seves dèries persecutòries, son egolatrisme, acaben per
aturar es temps; fins i tot com narra HRABAL sa quoti-
dianitat s'eixauba d'aquesta estupidesa, d'aquest trist pa-

rèntesi.

No he pogut deixar de trobar-hi certes similituds amb
la Ponentada Gran, sa magnífica novel·la de Guillem
d'Efak.

Cor de Metall. AMADEU VIDAL I BONAFONT. 1995. Publicacions de La Caixa de Balears. (Poesia).

Jo pens que aquest és un mal llibre de versos però que
gaudeix de tan esplèndida frescor que en vull donar notí-
cia. Aquest tal Vidal i Bonafont, barceloní de 22 anys,
ja és es quart recull que publica. Cor de metall és sa re-
cordança d'unes vacances a Menorca: campaments ado-
lescents, rutes en bicicleta, heavy metal, porros i tallades
de síndria. L'autopròleg no té desperdici, ingenu, almo-
gàver, insaciable...

Joan Gomila

TRES POEMES

de Josep-Enric Rubio

Un mot, sols un mot farcit d'harmonies
és el límit fèrtil que ara ens separa;
coneixes l'esclat de cegues follies
que un jorn ens donà l'empenta més clara?

I quanta memòria ens cal encara
per poder desfer l'embrolla dels dies?
Un déu solitari avui ens empara;
tal volta, demà, prendrem noves vies

que ens menen plegats a un regne d'oblit
on temps i silenci alçaran llur pacte
signant una absència, un despit

d'eterna durada. Faran contacte
llavors dues roses en un sol pit,
i sabrem per fi l'indret més exacte.

Quan la nit tomba
meticulosament
inexorablement
sobre els cors encara bullents
sembla com si els éssers fugiren
cap a un demà
esquarterat en mil possibles absències i
sense cap dubte en la mirada
sentiren un fred esverador a les entranyes
un fred definitiu de potències engrunades.

Marxa la nit
imperceptiblement
i les presències ja abatudes
tornen al fonedís esclat del record
d'un avui
salvatgement anunciat pels heralds i
amb la mort a les palpebres
senten el desig punyent d'un nou bressol
acollidor d'esquinçades harmonies.

Resta el fred però
eternament.

Vinguéreu a mi, missatgers de l'alba,
amb esguard quiet, i una certa infantesa
a les mans, ferotge l'aspecte a causa
de tanta innocència (sí: fredor
i un regalim d'impossible certesa),
crua insistència en la llum marcada.
Vinguéreu a mi, i us vaig rebre amb joia,
aquella nit d'estels dormits al cel
en què somniava amb les vostres galtes
suaus com la pell d'un antic amor:
el gel dels meus dits esdevingué flama
tan sols un moment, encés per l'estima
que desvetlava la vostra presència
als meus ulls penedits per tanta espera
(ah, si pogués cantar amb veu florida
l'estricta plaga d'aquella nit fosca!).
Amb perfecta harmonia d'impotències
us anunciàreu amb brises mortes
al si del ventre de l'esmolada
obscuritat, habitacle segur
per a la immensa buidor que em bastia;
cap altre gest, cap signe necessari
més enllà de la sabuda inclemència
amb què els heralds de bellesa increada
saluden el matí romput de sabes
i omplert per un pòsit de melangia.

Contemple des de la closa finestra
ara el llunyà comiat dels companys
que aquest jorn d'autumne m'han consagrat
al rite antic del vent sobre les fulles;
contemple el seu marxar, i un lleu plugim
que colpeja els vidres amb insistència
confereix un hàlit de vell usatge
a l'espai que em resta a la cambra fosca,
acompanyat pel present que el seu pas
oferí finalment a l'esperit
que amb somriure espaiat els rebia.

Esdevingué la llum de feble empenta
de l'alba que aportava el vostre imperi
aquest esclat d'infinida tristesa.

NOVES CANÇONS PER A MIRIABILIS

La Comtessa de Dia
per q'ieu vos mand lai on es vostr'estatges
esta chanson que me sia messatges:

Roses, roses

Jo sembro sempre roses;
ara bé, si en florir
mandràgores descloses
tu llavors em vols dir...

Confiança

La meva amor no mor:
dorm gronxada amb malsons;

en despertarà un jorn
i més cars que la son
trobarà els raigs del sol.

Elogi dels teus ulls

Quan un raig de sol els besa,
els teus ulls s'emmelen;
quan un raig d'amor els toca,
els teus ulls s'emmelen;
quan un raig de calma els frega,
els teus ulls s'emmelen:

quan així llueixen,
quanta dolcesa destil·len!

Creu-me

Pur a l'ull de la lluna,
blanc com l'ull de la lluna
és el meu cor.

I com l'ala del corb,
vil com l'ala del corb
no tinc pas l'ànima.

Si en comport defallia,
si en tacte defallia,
no en sentiment.

Ni et vaig fer mancament,
amor, cap mancament
tocant l'essència.

Fidel durant l'absència,
no friso de presència:
t'espero sol.

Tornarà a brillar el sol,
pel nostre amor el sol:
guardem-lo intacte.

Sense gens de frisança,
amb un poc d'esperança,
reguem-lo junts.

Si bé els cossos són lluny,
Amor ja al carro en juny
els sagrats cors.

Nodrim-los de records,
que mengin bells records
dels que deixàrem.

Per tot allà on anàrem,
dels llocs on ens amàrem,
servem el so.

Després amb llur ressò,
agradable ressò,
cantem amb joia.

I ens lluirà una joia,
una esplèndida joia,
a l'esperit.

I tornarà el *delit*,
tornarà aquella *nit*
tota *encisada*.

La carn enamorada,
per sempre enamorada,
tindrà etern sol.

Centre Coordinador de Biblioteques

BIBLIOTECA MUNICIPAL "MOSSÈN SALVADOR GALMÉS"
NOVETATS DESEMBRE 95

1 FILOSOFIA

* Diccionari de teoria del coneixement

3 CIÈNCIES SOCIALS

* Flaquer, Joan

El càpital autorizado

* Gazeau, A.

Historias de bufones

* Festes de les Balears

5 CIÈNCIES PURES

* AAS, Gregor Riedmiller, A.

Arboles de hoja caduca

* Riera, Francisco

Els peixos de les Balears

8 CIÈNCIES APLICADES

* Palmer, Joan

Cent anys de mestres d'aixa a Mallorca. Vol I i II.

* Holloway, David

Fontaneria fácil

7 BELLES ARTS. ESPORTS

* Sadie, Stanley

Guia akal de la música

* Torres, Augusto

Videoteca bàsica de cine

* Baloncesto: reglamentos, prácticas, técnicas.

* Futbol: reglamentos, prácticas, técnicas.

NOVEL.LA ESTRANGERA

* Andrié, Ivo

El pont sobre el Driva

* Calvino, Italo

Les cosmicòmiques

849.9-1 POESIA CATALANA

* Arbona Santamaria, Antònia

Murades de sensacions

* Mateu i Martí, Jaume

El color del diumenge

* Xumet, Antoni

Potser el cor

849.9-2 TEATRE CATALÀ

* Bonet, Blai

Parasceve

* Moyà, Llorenç

Entremesos

849.9-3 NOV. CATALANA

* Ensenyat, Xesca

Canvi de perruqueria i altres misèries

* Oliver, Maria Antònia

Amor de cans

* Rayó Ferrer, Miquel

La reina de Sabà

* Serra, Antoni

Morts d'immortalitat

860-1 POESIA CASTELLANA

* García Lorca, Federico

Sonetos del amor oscuro; Poemas de amor y erotismo; inéditos de madurez.

860-3 NOV. CASTELLANA

* Bryce Echenique, Alfredo

No me esperen en abril

* Llop, José Carlos

El informe Stein

* Zabalbeascoa, Anatxu

En otros ojos

JN NOVEL.LA JUVENIL

* Doyle, Arthur Conan

La vall de la por

* Rayó, Eusebia

L'exèrcit dels innocents

LLIB. DE CONEIXEMENTS

* Green, Jen

Crea animals fantàstics

* Parker, Steve

Einstein y la relatividad

II LLIBRES D'IMAGINACIÓ

* Orlando, Sabrina

El palau de la ventafocs

* Orlando, Sabrina

La caseta dels tres porquets

* Picanyol

Els pirates: OT el bruixot

* Picanyol

Al Tibidabo: OT el bruixot

12 LLIBRES D'IMAGINACIÓ

* Capdevilla, Roser

Les tres bessones i en Barbablava

* Legerlöf, Selma

La llegenda de la rosa de Nadal

* Martí, Andreu

La guerra dels minúsculs

* Moser, Erwin

Manuel y Didí y el hombre de las nieves

* Moser, erwin

Manuel y Didí y la seta gigante

* Ramis-Cera

Els xunguis es diverteixen

C CÒMICS

* Terrio, Bob

Bruixes, fantasmes i monstres

* Wilde, Oscar

Contes per a nens d'Oscar Wilde

V VIDEOS

* Sheridan, Jim

En el nombre del padre

* Riera Ferrari

Retorn a sempre

DISCS COMPACTES

* Callas, Maria

Maria Callas vive

* Tyler, Bonnie

Angel heart

* Companyia elèctrica Dharma

20 anys: força Dharma

* Winter, Paul

En directo en España Paul Winter Consort

* Ross, Diana

One woman: the ultimate collection

Maria Bel Pont

IV Jornades del Llibre Infantil i Juvenil en Llengua Catalana

Entre els dies 16 i 18 de novembre es varen celebrar al Gran Hotel de Palma de Mallorca, seu de la Fundació "La Caixa", les **Quartres jornades del llibre infantil i juvenil en llengua catalana**. Havien estat organitzades per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears, juntament amb d'altres institucions i fundacions (Fundació Barceló, Associació d'Amics de la Unesco de Mallorca i Seminari de literatura infantil i juvenil).

Per a aquestes jornades els organitzadors es marcaven diversos objectius, que em semblen interessants de repetir aquí:

1. *La imprescindible promoció de la lectura entre la població infantil i juvenil del nostre entorn social.*

2. *La necessària difusió de textos de qualitat.*

3. *Crear una àrea de discussió i de relació personal entre els professionals de l'educació, de la creació literària, la crítica especialitzada, i els estudiosos.*

4. *Promoure el coneixement de la literatura infantil europea com espai*

de creativitat i tolerància.

El convit a participar en aquestes jornades va resultar temptador, per tal com els nombrosos assistents, entre els quals alguns llorencins i llorencines, s'hagueren de repartir entre el saló d'actes d'aquell magnífic edifici modernista i una sala lateral on es podien seguir les jornades a través d'una pantalla de vídeo.

De fet, any rere any, aquest entre d'especialistes, investigadors, escriptors, conta-contes, il·lustradors, lectors, estudiants i interessats en la fantasia i la realitat que envolta l'infant i el jove, en com aquests dos mons s'interrelacionen, i en com són tractats en la literatura que se'ls destina, es va consolidant com un dels espais més dinàmics per a l'intercanvi directe d'experiències i de resultats. Tant és així que l'assistència és, de cada cop, més nombrosa.

Enguany, i per a aquesta ocasió, han estat elaborades dues publicacions que esdevindran eines molt útils a l'hora d'encarar-nos tant a la literatura infantil i juvenil europea com a la nar-

rativa tradicional, i, en particular, a les rondalles mallorquines. En efecte, aquestes quartes jornades varen ser el marc idoni per presentar, per una banda, el darrer nombre de la revista "Lluc" (n.790, gener-febrer 1996), ací dedicat exclusivament al centenari de les *Rondalles Mallorquines*. Hi apareixen articles que ens anuncien i detallen una nova edició, aquesta volta completa, de les rondalles arrebregades i enllestides per Antoni M. Alcover; assaigs que analitzen aspectes diversos d'aquests peculiars contes; una entrevista al Dr. Josep A. Grimalt, reconegut especialista en rondallística; i informació ben interessant sobre els materials més aptes *"que ha generat l'aplec de Rondalles Mallorquines de mossèn Alcover"*. Per una altra banda, es va presentar el darrer volum de la revista "Estudis Balearics" (n.52, juny-setembre 1995), que publica l'Institut d'Estudis Balearics. Ací, diversos investigadors, tant de la UIB (la Dra. Caterina Valriu, o el Dr. Gabriel Janer, per exemple) com d'institucions estrangeres (la sra. Janinne Despinette, del *Centre International d'Etudes en Littérature de*

Jeunesse de París, o la Dra. Anna Maria Bernardinis, de la universitat italiana de Padua, per citar-ne alguns), analitzen múltiples aspectes relacionats amb la literatura que s'ha escrit, s'escriu o que s'hauria d'escriure per als infants i joves.

Segurament, una de les conferències més captivadores i interessants va ser la de na Teresa Duran. Aquesta "pedagoga, escriptora i estudiosa de la

literatura infantil" va saber, com és habitual en ella, unir el rigor científic a la dosi de dolçor i expressivitat que tots voldríem en assistir a congressos. Na Teresa hi va tractar el personatge de Pippi Langstrump -creat per l'autora sueca Astrid Lindgren-, la seva relació amb altres herois i heroïnes de la literatura per als més menuts i, finalment, i com per encàrrec, va intentar cercar-li un marit. De fet, va ser ca-

paç d'engrescar el nombrosíssim públic i de fer-nos veure que la literatura i el seu estudi no són només cites, fonts i notes a peu de pàgina, sinó que també esdevenen un joc fascinant i divertit, apte per als infants i per als no tan infants com érem els qui assistíem a les jornades.

Pere J. Santandreu Brunet
novembre del 1995

Partit Popular

Els representants del Partit Popular a Sant Llorenç ens han fet arribar una carta que adreçaren al seu president, Joan Huguet, el 18 de novembre de 1995. Diu així:

La junta directiva local del Partit Popular a Sant Llorenç, en data 6 de novembre de 1995, va prendre l'acord per unanimitat de sol·licitar la seva intervenció i de la Junta Regional davant el Govern Balear, perquè el pro-

jecte de l'autovia Palma-Manacor es dugui a termini per la ruta actual de la carretera Palma-Manacor.

Els raonaments que consideram han d'esser tinguts en compte obeeixen a:

A) L'actual carretera és la via natural que uneix des de fa segles les dues poblacions més importants de Mallorca, amb una distància que no supera els 49 km quasibé en línia recta, segons es pot apreciar a qualsevol mapa.

B) Aquest recorregut ens acosta tota la zona de Llevant a poblacions com ara Algaida, Montuïri i Vilafranca, i al mateix temps repercuteix en benefici de les comunicacions de les poblacions una mica més allunyades de Ciutad, com són Artà, Capdepera, Son Servera, Sant Llorenç i totes les zones turístiques de Llevant, des de Cala Rajada fins a Portocristo.

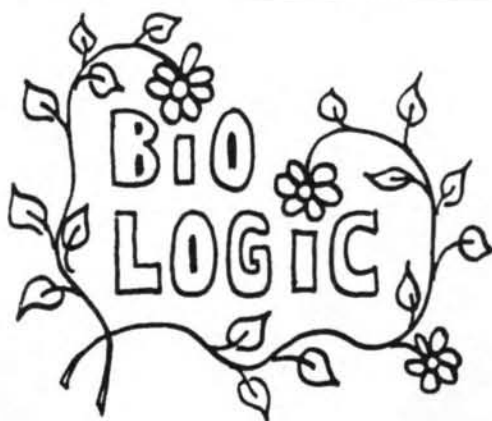
tat, com són Artà, Capdepera, Son Servera, Sant Llorenç i totes les zones turístiques de Llevant, des de Cala Rajada fins a Portocristo.

C) Tampoc no volem deixar en oblit el fet que consideram que la construcció de l'autovia pel traçat actual no ofereix dificultats de realització, com podrien ser les hidrogràfiques o orogràfiques, i, en conseqüència, estam convençuts que no encareix pressuposts, respectant aquest recorregut.

A l'espera de què la seva gestió resulti eficaç per Sant Llorenç, el saluda atentament,

El President

Mateu Domenge Riera

"SA BOTIGA ECOLÒGICA"

C/ST. LLORENÇ, 49 TF: FAX 83 80 90

07530 ST. LLORENÇ DES CARDASSAR

A LA SEVA DISPOSICIÓ:

- * ALIMENTACIÓ VEGETARIANA INTEGRAL MACROBIÒTICA
- * FRUITES i VERDURES DE TEMPORADA i DE COMRAEU ECOLÒGIC DE LA FINCA DE "SA TAULERA".
- * REMEIS FLORALS "SORIA NATURAL"
- * COSMÈTICA NATURAL, SENSE QUÍMIQUES
- * PLANTES
- * CONSULTA NATURÒPATA

NAIXEMENTS

Dia 25 d'octubre va comparèixer en aquesta vall de llàgrimes que és Sant Llorenç n'Antoni Simó Llull Umbert, fill d'en Bartomeu i n'Aina Maria. Salut!

L'endemà, dia 26, va néixer a sa Coma n'Ana Camino Bautista, filla de n'Antonio i na Guadalupe. Salut.

El dia 30 en Manuel Rodríguez i na Yolanda Márquez tingueren un fill a Sant Llorenç, i li posaren per nom Fabián. Enhorabona.

Dia 3 de novembre, també a Sant Llorenç, va néixer na Neus Dfáz Pascual, filla d'en Francesc i na Maria. Que tot els sigui enhorabona.

I, per acabar, dia 11 de novembre va néixer a Son Carrió na Catalina Neus Santandreu Adrover, filla de n'Antoni i na Joana. Salut.

DEFUNCIONS

Dia 19 d'octubre va morir a Cala Millor l'holandesa Sikke Pompstra, a l'edat de 75 anys. Descansi en pau.

Dia 20 ens va deixar n'Antònia Nadal Llull, de mal nom *Lluenta*, una s'illotera de 82 anys que passava un bon gust de llegir Flor de Card. Al Cel sia.

Dia 22 d'octubre va morir a Sant Llorenç en Pedro Rosselló Mascaró, també conegut per en *Pedro Ros*. Era casat i tenia 77 anys. Que el vegem en el Cel.

Dia 6 de novembre va morir un altre estranger de Cala Millor, en Frederick Chapman, de 66 anys i natural del Regne Unit. Descansi en pau.

El dia 11 de novembre va deixar aquest món na Maria Sard Galmés, de Son Carrió, als 83 anys d'edat. Al Cel sia, amb tot els seus.

El mateix dia 7 també va morir un altre llorençí prou conegut, l'amo en Gaspar Aguiló Forteza, *Migollo*, a l'edat de 78 anys. Era casat. Que el vegem en el Cel.

A mitjan mes de novembre va morir a Ciutat Mn. Jordi Pascual, *es capellà de Ses Planes*, de 85 anys, qui havia estat rector de Son Carrió. Fa uns anys publicà una història d'aquell poble. Que el vegem en el Cel.

Dia 15 de novembre va morir n'Eli-sabeth Johanne Schiffer, alemanya, als

76 anys d'edat. Descansi en pau.

El dia 19, per mor d'un desgraciat accident a la carretera de Son Servera, va morir en Miquel Riera Bassa, viu-do de 71 anys. Al Cel sia.

COMUNIONS

Dia 7 de novembre ens va deixar en Sebastià Llull Nadal, de mal nom *en Talaia*. En el moment de morir tenia 82 anys i havia perdut la dona. Al Cel sia.

Dia 5 de novembre va fer la primera comunió en Pere Antoni Galea Umbert. Enhorabona

NOCES

Dia 20 de novembre va morir el vef de Sant Llorenç Antoni Josep Femenias Carrió, *de Son Roca*, a l'edat de 75 anys. Era casat. Que el vegem en el Cel.

Dia 28 d'octubre feren l'esclafit n'Àngel Carretero Pons, llorençí, i na Francesca Lulll Puigròs, carrionera, dels quals adjuntam una fotografia a la pàgina anterior. Enhorabona.

Dia 4 de novembre triaren el jutjat de Sant Llorenç per casar-se en Julián Meroño Pintado, de Múrcia, i na Maria Vicenta Pastor Luengo, natural de Badajoz. Que Déu els doni descendència, si convé.

El dia 18 de novembre va tocar el torn de les noces a dos llorençins, en Jaume Salas Riera i na Francesca Miquel Matamalas. En Jaume, tal com s'usa a les pel·lícules, va agafar la seva dona i la va pujar al pis. Pel que es veu a la fotografia -cedida per *Garçia Lis*- no semblava gaire cansat i pareix que encara li quedaren forces. Coratge!

Isabel Nicolau i Aina Simonet

Tot inclòs...

All inclusive. Aquesta veu anglesa que darrerament s'ha posat tant de moda està preocupant seriosament la majoria del sector hotelier de les nostres Illes, amb el que això pot significar per al futur de la nostra oferta turística. La veritat és que hi ha motius per preocupar-se si aquesta modalitat turística agafa consistència, perquè si bé és ver que no és nova, que ja fa temps que s'està utilitzant, principalment a les zones del Carib o a certs enclaus turístics africans, a Mallorca tan sols es dona a un parell de llocs, quasi sempre amb un tipus de client juvenil i sense massa poder adquisitiu.

Però pareix que aquesta vegada la cosa és més seriosa: l'anunci que per al proper estiu hi haurà una trentena d'establiments a Mallorca que faran aquesta contractació ha disparat la controvèrsia. Està clar que si econòmicament té èxit dins un parell d'anys la gran majoria d'hotels mallorquins es pot acollir a aquesta modalitat, perquè això d'assegurar un *ràtio* de despesa fixa del client que l'hotelier ja inclourà dins el preu de la estança és molt atractiu,

i això vol dir begudes a totes hores, tant amb alcohol com sense, menjars i tots els serveis de què disposi l'hotel oberts les 24 hores, o sia, com diu l'anunciat "Tot inclòs"; tot d'una que el client entri a l'hotel no importarà dugui cap doblor damunt.

Fins aquí pareix que tot el que llueix és or, però a la pràctica no és així. Ningú, cap hotelier pot assegurar que la qualitat que aquests darrers anys s'havia aconseguit es mantindrà, sinó tot el contrari, aquesta modalitat ens portarà a un tipus de client cada vegada amb menys poder adquisitiu; l'hotelier intentarà, cobrant el mateix, obtenir un rendiment més alt, i ben prest es veurà que els tassons de vidre es canviaran pels de plàstic, que els torcaboques de roba seran de paper i així successivament; els gats, indubtablement, augmentaran ja que els afeccionats a alçar el colze, si les begudes van incloses, no miraran gens prim. I ja ens podem imaginar les terrasses amb vomitats per aquí, restes de gelat o de menjars per allà, tassons de plàstic mig consumits, etc.

I què passarà amb l'oferta complementària, amb els cents de bars, restaurants, snacks, etc? Idò que molts podran tancar, perquè qui anirà a beure una cervesa o prendre un conyac pagant si a l'hotel el té de franc? De segur que molts pocs. Això

pot suposar un problema social d'una envergadura difícilment controlable, ja que obligarà a tancar locals i molta gent anirà a l'atur.

No fa gaire que el Conseller de Turisme ja va donar la veu d'alerta sobre aquest assumpte, del perill que una contractació massiva amb aquesta modalitat podria suposar per al turisme mallorquí en un futur no massa llunyà. I la veritat és que la pèrdua de qualitat serà el primer símptoma. Hi hauria més gent, però amb menys poder adquisitiu, es crearia un problema social perillosíssim i a la volta de poc temps ens veuríem, una altra vegada, abocats a les ofertes massives i els tour-operadors haurien aconseguit una vegada més imposar als hotelers mallorquins no tan sols els preus, sinó també una manera de contractació que a Mallorca no té cap sentit, perquè Mallorca no és el Carib, on la majoria dels establiments hotelers estan aïllats i sense cap tipus d'oferta complementària, tot a l'inrevés que a Mallorca.

Els tour-operadors estan jugant fort, en especial els anglesos, que fan tot tipus de maniobres i pressions per aconseguir que els hotelers mallorquins acceptin les seves propostes de rebaixes de preus per a la propera temporada, des d'un control inadmissible de la seguretat dels hotels que tenen contractats, oblidant que els únics que poden controlar els nostres establiments en aquesta matèria o en qualsevol altra són les autoritats centrals o autonòmiques del nostre país, a una exigència descarada de rebaixes que arriben a un 8 o un 10% en els contractes signats fa tan sols un parell de mesos; o en l'eterna cançoneta que no hi ha demanda i que les vendes estan aturades, mentre estan dient als seus clients que esperin a fer les reserves, que per al mes de juliol i agost hi haurà rebaixes o ofertes, fent, d'aquesta manera, por a l'hotelier que, una vegada més, es troba indefens davant una legislació que a l'hora de la veritat els contractes signats són tan sols paper banyat, i que l'únic que es compromet amb la seva signatura és l'hotelier, perquè el tour-operador no es compromet ni tan sols a enviar clients.

Pens que seria un error molt greu caure amb la trampa del "Tot inclòs", seria com tornar començar de bell nou, perquè no ens enganyem, el "Tot inclòs" és pa per avui i fam per demà, i si no al temps.

Ignasi Umbert i Roig

CONVENI ENTRE EL CIM I LA UNIÓ DE PAGESOS PER A DESENVOLUPAR UN PROGRAMA DE MILLORA DE L'EXPLOTACIÓ AGRÀRIA A MALLORCA

El Consell Insular de Mallorca signarà properament un conveni amb la Unió de Pagesos per tal de posar en marxa durant el proper any un programa per a la millora de l'explotació agrària, que consisteix principalment en la canalització d'informació sobre les polítiques comunitàries de les zones rurals i la gestió i tramitació d'aquests programes que compten amb importants dotacions econòmiques. L'aportació econòmica per part del CIM en aquest conveni és del 50%, i el montant econòmic restant prové de diferents programes europeus.

L'execució d'aquest programa es realitza a través del centre europeu d'informació i animació rural (Carrefour) que funciona des de fa sis anys a altres comunitats de l'Estat espanyol com Aragó, Catalunya, Galícia, Canàries i la Rioja, i que a Mallorca s'ha instal·lat enguany. L'experiència en aquestes comunitats està sent força positiva, en concret a Aragó l'any passat set grups diferents van rebre una aportació de 600 milions de pessetes en concepte de programes de medi ambient i minusvalies.

L'objectiu del programa és oferir a la població rural tota la informació sobre polítiques comunitàries i sobre l'ajuda disponible en els programes comunitaris i facilitar l'accés i la tramitació d'aquests programes, i està adreçada a ajuntaments, agents socials o organitzacions no governamentals relacionades amb l'àmbit rural.

El conveni que proposam permetrà a través de la xarxa de carrefour utilitzar totes les potencialitats del món agrari i assegurar els elements suficients que garanteixen una qualitat de vida suficient.

La xarxa de carreours compta amb la col·laboració d'una unitat de suport adscrita a la Comissió Europea a Brussel·les i té una sòlida relació amb les administracions nacionals i regionals, així com amb les xarxes de desenvolupament rural.

En aquests moments l'agricultura ocupa el 54% del territori de les Illes Balears, amb una població activa del 2%. En els darrers 5 anys l'agricultura ha passat d'ocupar el 4,26% al 3% del PIB.

Si volem que en els propers anys es mantingui aquesta xifra i no continuï davallant, és necessari fer un esforç per tal de possibilitar un desenvolupament de les zones rurals que permeti a la població un nivell de renda i de qualitat de vida equiparables als de les zones urbanes.

En aquest sentit, des del Consell Insular de Mallorca pensam que una de les vies factibles és la racionalització i aprofitament màxim dels programes europeus per al desenvolupament rural, i especialment l'aplicació dels programes per a les zones de l'objectiu 5b i del programa leader i en aquesta línia es posa avui en marxa aquest programa gràcies a la iniciativa i col·laboració de la Unió de Pagesos.

Consell Insular de Mallorca

Estic cansada

Estic cansada
de deixar-me impressionar,
de rompre amb el plor el llarg silenci,
de sebre que no som ni seré mai l'única,
de no poder-te dir que t'estim.

estic cansada
de no poder lluitar,
de reprimir el crit a la gola,
d'haver d'acceptar que sóc covard,
de no poder-te mirar als ulls
i dir-te la veritat.

M'aixecaré aquesta matinada
quan el sol em llevi alb la seva nova llum
per mostrar al món, a tu o a mi mateixa
qui som realment,
per mostrar-te de què som capaç.

M'aixecaré cridant amb veu ferma
sense tenir en compte el què diran,
sense por a represàlies, pensant,
pensant, sí, que encara viuen els ideals,
creguent (cegament) que tot es pot fer
[amb voluntat.

I potser, m'estavellaré contra el mur,
el mur de la meua pròpia ignorància,
i almenys moriré sabent que ho he inten
[tat,
i per una vegada,
per una sola vegada en la vida
seré totalment feliç.

I el meu somriure quedarà gravat en el
[temps
i un sol segon de la vida
serà l'eco etern de la rialla
que se repetirà una vegada i una altra
estavellant-sc, per sempre, en totes i cada
[una
de les muntanyes (ja no hi haurà murs ni
[fronteres)
i el plor t'haurà arribat.

Ara DEU, vine! Que estic molt cansada
i és molt lluny la matinada...!

Maria Barceló Tomàs

Viatge a Ponferrada

De quan estudiava geografia tenia una vaga idea de la comarca d'El Bierzo. Ara, per motius familiars, l'he visitada diverses vegades i he pogut disfrutar de les valuoses meravelles que conté, d'una riquesa impressionant. Els seus monuments històrics, esglésies, ermites, monestirs, creus de terme, etc. ens recorden els nombrosos pobles que en passaren: celtas, romans, visigots, àrabs, peregrins de Santiago, templers, etc.

La seva capital, Ponferrada (etimològicament, *pont de ferro*), era una petita ciutadella a l'època romana,

però avui és una urbs molt important, amb grans parcs i jardins. Està regada pel riu Sil i dominada pel Castell dels Templers, un edifici militar de gran bellesa. La part antiga conté importants edificis històrics: l'Ajuntament, del segle XVII, la Torre del Reloj, últim vestigi de les murades medievals, la basílica de Nuestra Señora de la Encina, del segle XVI, gòtica en el seu interior, etc.

Va tenir molta importància, en el segle IX, el descobriment del cos de l'apòstol Santiago, pel fet de trobar-se Ponferrada en el camí jacobeu, ja que de llavors ençà en passaren peregrins de tota Europa.

Fou molt important, en temps de la dominació romana, l'explotació aurífera de les mèdules, una vertadera obra d'enginyeria. Mitjançant un interessant sistema de rentar les terres, duit a terme pels esclaus, s'endugueren a Roma, durant 200 anys de dominació, un milió de kg d'or.

Encara que deixi moltes coses sense esmentar, no podem oblidar Villafranca del Bierzo, per les riqueses artístiques que conté. La seva noblesa històrica es reflecteix en els seus palaus, cases pairals, esglésies, arcs, etc. Tal vegada el més curiós sigui un relleu, a l'església de les Angústias, d'un Bonjesús jugant a cartes amb sant Antoni.

També és digna de visitar la comarca de Los Auceles, amb les seves característiques vivendes anomenades *pallozas*, d'origen celta, algunes encara habitades avui en dia. Són de planta circular, parets baixes de pedres petites i coberta de palla. Els seus habitants conviuen amb els animals.

No vull acabar sense citar Medina-seca, situada al Camino de Santiago, molt interessant per la seva antiguitat.

Quan torn de visitar aquests meravellosos paratges, només tenc ganes de tornar-me'n.

Bàrbara Ferrer

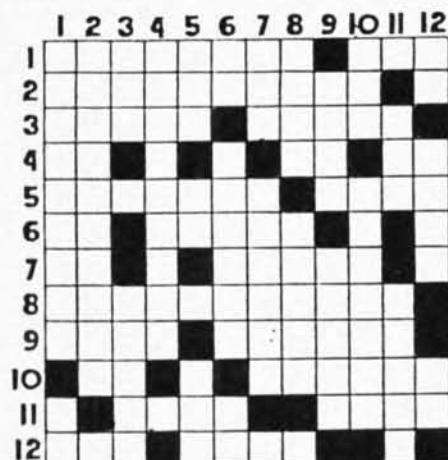
C A M P S A

Amb tota la gamma de carburants del mercat

Carretera de Palma a Artà, km 55
Sant Llorenç des Cardassar

MOTS CREUATS

Horizontals: 1.-Qualitat de madur. En el lloc on és el qui parla. 2.-Dit d'allò que es pot acumular. Deu. 3.-Matèria combustible, negrosa, d'aspecte terrós, que es forma en les aigües pantanoses per la descomposició de residus vegetals. Antiga forma de poesia religiosa lírica o dialogada. 4.-Iacisum atoN. La tercera. Nom de lletra. Cent i cinc-cents. Nota musical. 5.-El conjunt dels nobles. Cadascuna de les menjades d'alguna importància que hom fa diàriament a hores fixades. 6.-Al rev., preposició. Imatge. Consonant. Símbol de l'oxigen. 7.-Adverbi. Símbol del carboni. Peix selaci de 60 o 80 centímetres de llarg. Cent. 8.-Que té les qualitats del diamant. 9.-Rodet o mola per a aixafar oliva. Espècie de sàlvia de fulles ovals, fisonades, que viu a les vores dels camins. 10.-Al rev., metall groc. La primera. El qui fa selles. 11.-Consonant. Acció de tondre. Franja, adorn, al revés. 12.-Vent suau. Nom de diferents peces que formen part del folro de certes barques. Símbol del bor.

Verticals: 1.-Llevar-se de bon matí. Símbol del cobalt. 2.-En els teatres la persona encarregada de designar als concurrents els seients que han d'ocupar. Consonant. 3.-Que presenta una forta resistència a ésser ratllat. La primera de les consonants. Esclau dels lacedemonis. 4.-Pertanyent al llombríngol o malic. Res. 5.-Filer de cotxes que van donant voltes amunt i avall d'un carrer. artell ed moN. Mil. Mamífer solípede. 6.-Article. Incorpori, immaterial. Al rev. extremitat. 7.-Clorur de sodi. Pinya d'Amèrica. Consonant. Mena d'obi per a rentar minerals. Caverna, cova. La quarta. 9.-Pell adobada, molt suau, que serveix per a fer

guants. Mitja tarlatana. 10.-Al rev., deessa. Prat petit. 11.-Noranta-nou més un. Costat. Aspre al paladar. 12.-Nou. arutlA. Mitja roba.

Solució:

Horizontals: 1.-Maduresa. Ací. 2.-Acumulable. X. 3.-Torba. Lauda. 4.-Im. I. A. CD La. 5.-Noblesa. Apat. 6.-Ed. Ico. na. R. O. 7.-Ja. C. Manta. C. 8.-Adiamantada. 9.-Roll Tarrec. 10.-Ro. A. Seller. 11.-C. Tosa. alrO. 12.-Ora. Embó. B.

Verticals: 1.-Matinejar. Co. 2.-Acomodador. R. 3.-Dur. B. Iloa. 4.-Umbilical. O. 5.-Rua. Ec. M. Ase. 6.-El. Asomata. aM. 7.-Sal. Ananas. B. 8.-Abac. Antre. O. 9.-Luda. Tarla. 10.-aeD. Pradell. 11.-C. Ala. Acerb. 12.-Ix. atoC. Ro.

BROU DE LLETRES

Ala, a cercar deu noms d'arbres.

B A G M O D D R R E T L
E C K P J E R D E C B I
L A D J I H K C N B O T
N C J B I R P A O A R G
F I E E L E N O D T N P
D A G D A I M A E I A L
E F B O Z U D L L O P U
R C E L E Q S C L A T Q
U E A L T A E R I L B M
O O T S L C S D O S T N
R P E N R E R P S I N B
M A S E R V E R A C O V
T V B D F V G T W X I C
V G T H O P U V E R L V

Solució

Bedoll, caquier, cedre, alzina, poll, acàcia, lledoner, nisprrer, roure i servera.

Maria Galmés

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
Clavegueram	81 03 59
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

Joieria Femenias

l·listes de noccs
objectes de regal

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

Màxima 27
Mínima 11
Mitja 18'9
Màxima mitja 23'9
Mínima mitja 13'9

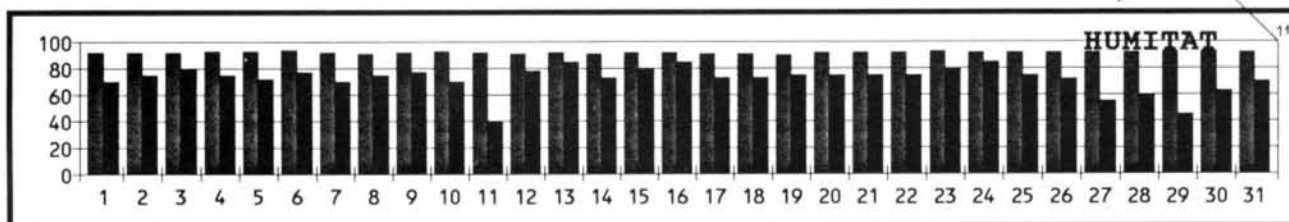
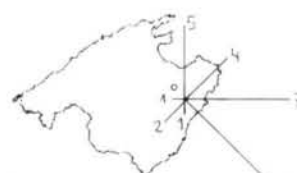
Resum comparatiu del mes d'octubre

	1994	1995
Boires	-	2
Tempestes	17	7
Calabruixades	-	-
Pluja (l/m2)	313	368
Dies de cel serè	9	9
Dies de cel cobert	8	5
Dies de cel nuvolat	14	17
Gelades	-	-
Pluja acumulada any	591'8	3153

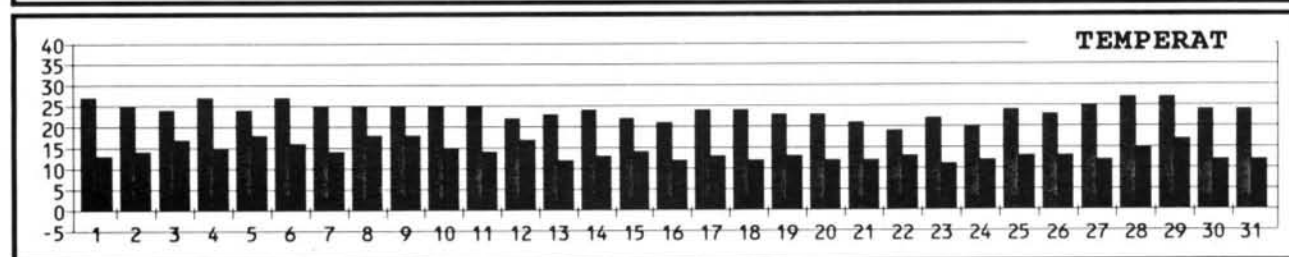
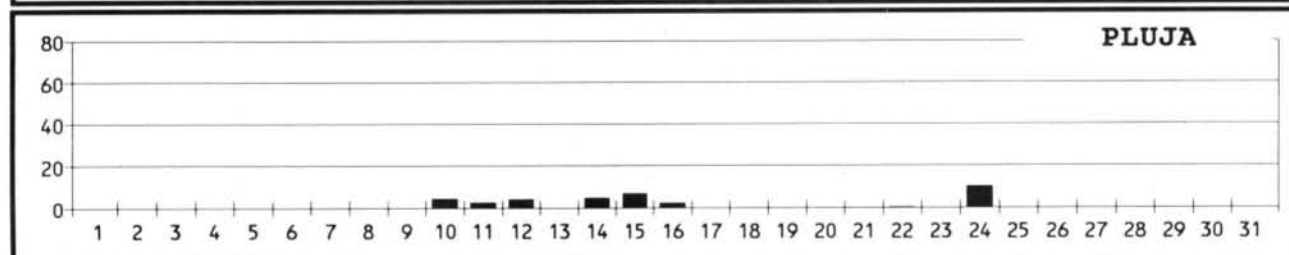
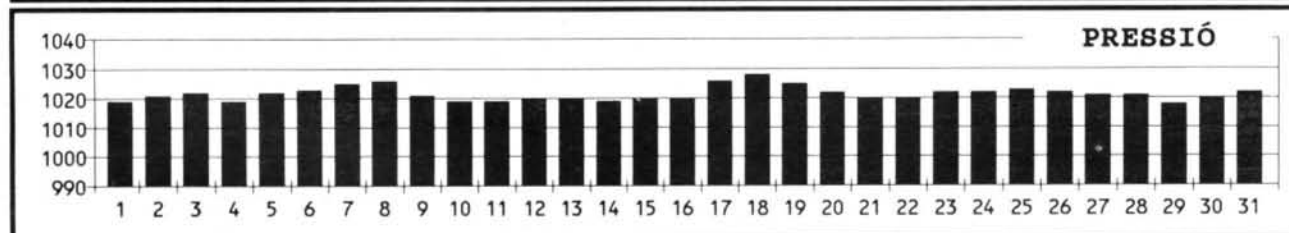
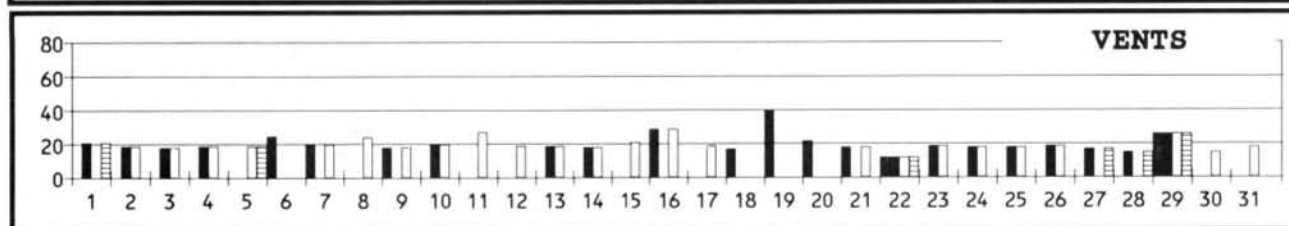
Col.laboradors

Ses Planes (Ca'n Toni)	67
Son Vives (Ca'n Pedro)	37
Son Roca	34
Sa Fontpella	40'5
Sant Llorenç (Ca'n Xesc) c	36'8
Son Sureda (Ca'n Tomeu)	46
Son Costes (Ca'n Salvador)	30

Des d'on ha bufat el vent

N
S
E
O

Així mateix són ben diferents aquestes dues imatges, encara que a simple vista pugui semblar que les cases són gairebé les mateixes: a l'esquerra guaita la paret de ca'n *Corem*, al fons presideix la casa d'en *Pedro Comare* -unes quantes filades de cantons més alta-, i al costat hi ha la cotxeria d'en *Mauri*, però aquí s'acaba tota semblança.

De banda la concentració de falangistes de darreries dels anys 30, que no duu camí de tornar-se repetir a no ser que també importem aquests darrers moviments de l'Europa que tant admiram, a la fotografia antiga podem veure dos magnífics arbres -platers, em sembla-, que estaven acompanyats d'altres que envoltaven la plaça, i un tros del *teulado* i de la casa d'en *Miquel Gostí*, que tant ha donat que parlar darrerament en el poble.

A la fotografia recent es destriuen signes del progrés: direccions prohibides, cotxes, pals de telèfons, balcons

d'alumini, cadires i taules de plàstic, fils d'electricitat que *embelleixen* les façanes una cosa de no dir, i les mateixes façanes referides i amb més finestres que donen a la plaça. Naturalment, si continuàssim la volta a la plaça trobaríem un clot immens que diuen que dins poc temps estarà tapat, una cabina de telèfon, un taulell d'anuncis de l'Ajuntament que fa anys que no anuncia res, una caseta per al venedor de l'ONCE, una bústia, un jardí en el *lloc sagrat* i un banc a ca la meva padrina Rosa.

És curiós com amb els anys canvien els gusts i els costums de la gent. Abans, *arreglar* una façana era tapar les pedres a base de ciment i grava, i avui consisteix en tot el contrari: llevar els afegits i tornar deixar la pedra i el marès vists. Segons en *Jaume Salles* és un costum que ens han portat els estrangers d'ençà que compren totes les cases de foràvila. Qui sap què s'usarà d'aquí a seixanta anys, que és

el temps que separa les dues fotografies que presentam.

No canviaria per les d'abans moltes de les coses que avui tenim, però si m'oferien la dotzena d'arbres que hi havia a la plaça Nova pel clot que hem hagut de sofrir durant sis anys no m'ho pensaria dues vegades, i crec que no seria l'únic.

Esperem que aquesta vegada sigui ver que l'Ajuntament s'ha posat d'acord amb els propietaris i prest tinguem una plaça adecentada i viva, i no el que hem tingut aquestes darreres dècades: un encreuament de carrers amb alguns racons per aparcar; tot el contrari del què hauria d'esser una plaça: un lloc de reunió, festa, esplai, descans...

Text: **Josep Cortès**
Foto: **Xisca Santandreu**

La fotografia antiga ha estat cedida per la biblioteca Mn. Salvador Galmés